

Predmet C-187/20

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

28. travnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Ravensburg (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

31. ožujka 2020.

Tužitelji:

JL

DT

Tuženici:

BMW Bank GmbH

Volkswagen Bank GmbH

Predmet glavnog postupka

Ugovor o potrošačkom kreditu – Informacije koje treba uključiti u ugovor – Direktiva 2008/48/EZ – Pravo na povlačenje iz ugovora – Upućivanje na mogućnost izvansudskog rješavanja spora – Gubitak prava na povlačenje iz ugovora – Zloupotreba prava

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 10. stavak 2. točku (a) Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2008/48/EZ) tumačiti na način da se u pogledu vrste kredita treba, prema potrebi, navesti da je riječ o povezanom ugovoru o kreditu i/ili ugovoru o kreditu s rokom dospjeća?
2. Treba li članak 10. stavak 2. točku (d) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da u pogledu uvjeta kojima se uređuje povlačenje novca na temelju ugovora o kreditu povezanih s financiranjem predmeta kupnje treba u slučaju isplate iznosa kredita prodavatelju navesti da je dužnik oslobođen svoje obveze plaćanja kupoprodajne cijene u visini isplaćenog iznosa i da mu prodavatelj mora predati kupljeni predmet ako je kupoprodajna cijena u cijelosti plaćena?
3. Treba li članak 10. stavak 2. točku (l) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da se:
 - (a) prilikom sklapanja ugovora o kreditu važeća kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata mora priopćiti kao apsolutna vrijednost, a barem se kao apsolutna vrijednost mora navesti važeća referentna kamatna stopa (u ovom slučaju osnovna kamatna stopa u skladu s člankom 247. BGB-a) na temelju koje se važeća kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata izvodi primjenom dodatka na osnovnu kamatu (u ovom slučaju od pet postotnih bodova u skladu s člankom 288. stavkom 1. drugom rečenicom BGB-a)?
 - (b) konkretno mora objasniti mehanizam prilagodbe kamatne stope koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata, a barem se mora uputiti na nacionalne odredbe iz kojih proizlazi prilagodba kamatne stope koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata (članak 247. i članak 288. stavak 1. druga rečenica BGB-a)?
4. (a) Treba li članak 10. stavak 2. točku (r) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da se u ugovoru o kreditu mora navesti konkretan i potrošaču razumljiv postupak za utvrđivanje kompenzacije koju je potrebno platiti u slučaju prijevremene otplate kredita, tako da potrošač može barem približno izračunati iznos kompenzacije koja nastaje u slučaju prijevremenog otkazivanja?
 - (b) (u slučaju potvrdnog odgovora na prethodno pitanje navedeno u prethodnoj točki (a)):

Protivi li se članku 10. stavku 2. točki (r) i članku 14. stavku 1. prvoj rečenici Direktive 2008/48/EZ nacionalni propis na temelju kojeg u slučaju dostave nepotpunih informacija u smislu članka 10. stavka 2. točke (r) te direktive rok za povlačenje iz ugovora počinje teći od sklapanja ugovora, a isključivo vjerovnik ima pravo na kompenzaciju za prijevremenu otplatu kredita?

5. Treba li članak 10. stavak 2. točku (s) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način

(a) da se u ugovoru o kreditu također moraju navesti i nacionalnim pravom predviđena prava stranaka ugovora o kreditu na otkazivanje, osobito pravo zajmoprimca na otkazivanje ugovora o zajmu s rokom dospijeća zbog ozbiljnog razloga u skladu s člankom 314. BGB-a te da se odredba kojom se uređuje to pravo na otkazivanje mora izričito navesti?

(b) (u slučaju niječnog odgovora na prethodno pitanje navedeno u prethodnoj točki (a)):

da mu se ne protivi nacionalni propis kojim se navođenje nacionalnog posebnog prava na otkazivanje propisuje kao informacija koja se treba uključiti u ugovor u smislu članka 10. stavka 2. točke (s) Direktive 2008/48/EZ?

(c) da se u ugovoru o kreditu u pogledu svih prava stranaka ugovora o kreditu na otkazivanje mora navesti rok i oblik izjave o otkazivanju koji su propisani za ostvarivanje prava na otkazivanje?

6. Treba li članak 10. stavak 2. točku (t) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da ugovor o kreditu mora sadržavati obavijest o bitnim uvjetima u pogledu žalbe i/ili pravnog lijeka u okviru izvanjudskog žalbenog postupka i izvanjudskog rješavanja sporova? Je li dovoljno u tom pogledu uputiti na poslovnik dostupan na internetu koji se primjenjuje na izvanjudski žalbeni postupak i izvanjudsko rješavanje sporova?

7. Je li u slučaju ugovora o potrošačkom kreditu isključeno vjerovnikovo pozivanje na prigovor gubitka prava potrošača na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48/EZ

(a) ako ugovor o kreditu ne sadržava pravilno jednu od obveznih informacija predviđenih člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48/EZ niti je naknadno pravilno pružena te stoga nije počeo rok povlačenja u skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2008/48/EZ?

- (b) (u slučaju niječnog odgovora na prethodno pitanje navedeno u prethodnoj točki (a)):

ako se gubitak u bitnome temelji na vremenu koje je proteklo od sklapanja ugovora i/ili na tome da su obje ugovorne stranke u potpunosti izvršile ugovor i/ili na vjerovnikovu raspolaganju iznosom zajma koji je vraćen ili povratu kreditnih garancija i/ili (u slučaju ugovora o kupoprodaji povezanim s ugovorom o kreditu) na tome što je potrošač koristio ili prodao financirani predmet, a da potrošač u relevantnom razdoblju i prilikom nastanka mjerodavnih okolnosti nije znao da njegovo pravo na povlačenje iz ugovora i dalje postoji te mu se to neznanje ne može razumno pripisati, a vjerovnik također nije mogao pretpostaviti da potrošač o tome ima odgovarajuća saznanja?

8. Je li u slučaju ugovora o potrošačkom kreditu isključeno vjerovnikovo pozivanje na prigovor zloupotrebe prava potrošača na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48/EZ

- (a) ako ugovor o kreditu ne sadržava pravilno jednu od obveznih informacija predviđenih člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48/EZ niti je naknadno pravilno pružena te stoga nije počeo rok povlačenja u skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2008/48/EZ?

- (b) (u slučaju niječnog odgovora na prethodno pitanje navedeno u prethodnoj točki (a)):

ako se zloupotreba prava u bitnome temelji na vremenu koje je proteklo od sklapanja ugovora i/ili na tome da su obje ugovorne stranke u potpunosti izvršile ugovor i/ili na vjerovnikovu raspolaganju iznosom zajma koji je vraćen ili povratu kreditnih garancija i/ili (u slučaju ugovora o kupoprodaji povezanim s ugovorom o kreditu) na tome što je potrošač koristio ili prodao financirani predmet, a da potrošač u relevantnom razdoblju i prilikom nastanka mjerodavnih okolnosti nije znao da njegovo pravo na povlačenje iz ugovora i dalje postoji te mu se to neznanje ne može razumno pripisati, a vjerovnik također nije mogao pretpostaviti da potrošač o tome ima odgovarajuća saznanja?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća

87/102/EEZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2008/48), posebice članak 10. stavak 2. točke (a), (d), (l), (r), (s) i (t)

Navedene odredbe nacionalnog prava

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Zakon o uvođenju Građanskog zakonika, u daljnjem tekstu: EGBGB), članak 247., stavci 3., 6. i 7.

Bürgerliches Gesetzbuch (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BGB), osobito članci 242., 247., 288., 314., 355., 356.b, 357., 357.a, 358., 492. i 495.

Kratak prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku u predmetu C-187/20 temelji se na dva povezana postupka.
- 2 U predmetu JL/BMW Bank tužitelj je s BMW Bankom sklopio ugovor o zajmu u neto iznosu od 24 401,84 eura koji je bio namijenjen kupnji motornog vozila u privatne svrhe. U ugovoru nije detaljnije opisana vrsta zajma. U Standardnim informacijama o kreditu za potrošače u Europskoj uniji priloženima ugovoru, koje su postale sastavni dio ugovora, navodi se u pogledu vrste kredita isključivo sljedeće: „obročni kredit s jednakim mjesečnim obrocima i fiksnom kamatnom stopom”. Što se tiče isplate iznosa zajma, ugovor u rubrici „Važne napomene” sadržava informaciju za dužnika da se zajam isplaćuje prodavatelju u trenutku isporuke vozila.
- 3 Što se tiče kamatne stope koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata, ugovor o zajmu sadržava sljedeće podatke: „Ako dužnik kasni u plaćanju, kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata obračunava se godišnje u iznosu od pet postotnih bodova iznad primjenjive osnovne kamatne stope. Osnovna kamatna stopa utvrđuje se 7. siječnja odnosno 7. srpnja svake godine, a Deutsche Bundesbank (Njemačka savezna banka) objavljuje ju u službenom listu.”
- 4 U pogledu moguće kompenzacije u slučaju prijevremene otplate, u ugovoru o zajmu navodi se, među ostalim, sljedeće: „Zbog štete izravno povezane s prijevremenom otplatom banka može u skladu s člankom 502. BGB-a zahtijevati odgovarajuću kompenzaciju za prijevremenu otplatu. Šteta se izračunava na temelju financijsko-matematičkih okvirnih uvjeta koje je propisao Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), kojima se uzimaju u obzir, među ostalim, visina kamata koja je u međuvremenu izmijenjena, novčani tokovi koji su prvobitno ugovoreni u pogledu zajma, gubitak zarade banke, administrativni troškovi i troškovi rizika koji su smanjeni zbog prijevremene otplate (troškovi upravljanja) te administrativno opterećenje (naknada za upravljanje) povezano s prijevremenom otplatom.”

- 5 Što se tiče eventualnog prijevremenog otkazivanja ugovora o zajmu, u uvjetima zajma navodi se, doduše, da se ne dovodi u pitanje pravo dužnika na otkazivanje zbog važnog razloga. Međutim, ne spominje se mjerodavan članak 314. BGB-a te se ne navodi da se ugovor mora u skladu s člankom 314. stavkom 3. BGB-a otkazati u razumnom roku.
- 6 Što se tiče mogućnosti postupka pred ombudsmanom, u ugovoru o zajmu navodi se da u svrhu rješavanja sporova s bankom postoji mogućnost pokretanja postupka pred ombudsmanom privatnih banaka. Ta mogućnost podrobnije je uređena Poslovníkom o rješavanju pritužbi klijenata u njemačkom bankovnom sektoru, koji se na zahtjev može staviti na raspolaganje ili je dostupan na internetskoj stranici Bundesverbanda der Deutschen Banken e. V. (Savezno udruženje njemačkih banaka) www.bdb.de. Pritužba se mora pisanim putem uputiti Uredu Bundesverbanda deutscher Banken za pritužbe klijenata.
- 7 Kupovna cijena iznosila je 23 500 eura. Tužitelj je prodavatelju (autosalonu) platio predujam od 1000 eura te je platio preostali iznos od 22 500 eura kao i tri jednokratna iznosa od ukupno 1901,84 eura na ime osiguranja, koji su se financirali prethodno navedenim zajmom. Tuženik je u pripremu i sklapanje ugovora o zajmu uključio i prodavatelja kao kreditnog posrednika. Ugovorom o zajmu ugovoreno je također da je tužitelj od 5. svibnja 2017. dužan otplatiti iznos zajma od 25 814,98 eura (neto iznos zajma od 24 401,84 eura uvećan za kamate u iznosu od 1413,14 eura) u 47 jednakih mjesečnih obroka u iznosu od po 309,25 eura, zajedno sa zadnjim obrokom od 11 280 eura. Tužitelj je dopisom od 13. lipnja 2019. povukao svoju izjavu o namjeri sklapanja ugovora o zajmu.
- 8 Smatra da je povlačenje valjano s obzirom na to da rok zapovlačenje nije počeo teći zbog pogrešnih obveznih informacija. Zahtijeva da se utvrdi da na temelju povlačenja od 13. lipnja 2019. iz ugovora o zajmu od 4. svibnja 2017. nije dužan ni platiti kamate ni otplatiti zajam.
- 9 Tuženik smatra da tužba nije osnovana s obzirom na to da je tužitelju pravilno pružio sve obvezne informacije i da je povlačenje iz ugovora zastarjelo. Osim toga, tuženik se poziva na prigovor gubitka i zloupotrebe prava na povlačenje iz ugovora.
- 10 Činjenično stanje u predmetu DT/Volkswagen Bank odgovara u bitnome onome u prvonavedenom postupku. Ni u njemu nije podrobnije opisana vrsta zajma. Međutim, na prvoj stranici ugovora o zajmu navodi se sljedeće: „Navedeni uvjeti zajma i dalje se primjenjuju na ugovor [...]”. U Standardnim informacijama o kreditu za potrošače u Europskoj uniji, koje je tužitelj primio, navodi se u pogledu vrste kredita sljedeće: „zajam s anuitetima i sekuritiziranim pravom povrata (jednaki obroci i povećana završna rata)”. Što se tiče isplate iznosa zajma, ugovor o kreditu sadržava informaciju da se zajam treba isplatiti prodavatelju.
- 11 Što se tiče kamatne stope koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata, ugovor o zajmu sadržava sljedeće podatke: „Nakon otkaza ugovora naplatit ćemo Vam

zakonsku zateznu kamatnu stopu. Godišnja zatezna kamatna stopa iznosi 5 postotnih bodova iznad osnovne kamatne stope.” Osim toga, u Standardnim informacijama o kreditu za potrošače u Europskoj uniji dostavljenima tužitelju navodi se: „Godišnja kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata iznosi pet postotnih bodova iznad primjenjive osnovne kamatne stope. Osnovna kamatna stopa utvrđuje se 7. siječnja odnosno 7. srpnja svake godine, a Njemačka savezna banka objavljuje ju u službenom listu.”

- 12 U pogledu moguće kompenzacije u slučaju prijevremene otplate u ugovoru o zajmu navodi se, među ostalim, sljedeće: „Zbog štete izravno povezane s prijevremenom otplatom banka može zahtijevati odgovarajuću kompenzaciju za prijevremenu otplatu. Šteta se izračunava na temelju financijsko-matematičkih okvirnih uvjeta koje je propisao Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud), kojima se uzimaju u obzir, među ostalim, visina kamata koja je u međuvremenu izmijenjena, novčani tokovi koji su prvobitno ugovoreni u pogledu zajma, gubitak zarade banke, administrativno opterećenje (naknada za upravljanje) povezano s prijevremenom otplatom te administrativni troškovi i troškovi rizika koji su smanjeni zbog prijevremene otplate.”
- 13 U ugovoru o zajmu uopće se ne upućuje na pravo dužnika na otkazivanje ugovora zbog važnog razloga u skladu s člankom 314. BGB-a, koje prema nacionalnom pravu postoji u pogledu dugoročnih ugovora. Nisu pružene ni informacije o postupku koji treba slijediti (osobito oblik i rok u kojem dužnik mora otkazati ugovor). Međutim, pojašnjeno je pod kojim uvjetima postoji pravo vjerovnika da otkáže ugovor zbog važnih razloga, ali ne u kojem obliku i roku.
- 14 Što se tiče mogućnosti postupka pred ombudsmanom, napominje se da i u tom slučaju banka sudjeluje u postupku rješavanja spora pred Uredom za rješavanje potrošačkih sporova odnosno ombudsmanom privatnih banaka (www.bankenombudsmann.de). Ta mogućnost detaljnije je uređena Poslovníkom o rješavanju pritužbi klijenata u njemačkom bankovnom sektoru, koji se na zahtjev može staviti na raspolaganje ili je dostupan na internetskoj stranici www.bankenverband.de. Pritužba se mora pisanim putem (npr. dopisom, telefaksom, elektroničkom poštom) uputiti Uredu Bundesverbanda deutscher Banken e. V. (Savezno udruženje njemačkih banaka) za pritužbe klijenata.
- 15 U predmetnom slučaju zajam je trebalo otplatiti do 1. travnja 2020. Povlačenje iz ugovora izjavljeno je dopisom od 12. siječnja 2019.
- 16 Tužitelj smatra da je povlačenje valjano s obzirom na to da rok za povlačenje nije počeo teći zbog pogrešnih obveznih informacija. Zahtijeva od tuženika da mu nakon povrata kupljenog vozila vrati 43 mjesečna obroka plaćena do dana rasprave u ukupnom iznosu od 17 012,95 eura. Osim toga, zahtijeva da se utvrdi da nije dužan ni platiti kamate ni otplatiti zajam. Nastoji pored toga ishoditi povrat svojih izvansudskih odvjetničkih troškova.

- 17 Tuženik se podredno poziva na svoje založno pravo na temelju svojeg navodnog prava na plaćanje kamata na zajam do predaje vozila. Također smatra da tužitelj mora naknaditi umanjenu vrijednosti vozila s obzirom na to da ga je upotrebljavao.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 18 Ishod tužbi ovisi o valjanosti pojedinog povlačenja iz ugovora o zajmu i, ovisno o slučaju, o mogućnosti vjerovnika da se pozove na prigovor gubitka prava ili prigovor zlouporabe prava na povlačenje iz ugovora.
- 19 Za valjanost tužiteljeve obavijesti o povlačenju iz ugovora zahtijeva se da člankom 355. stavkom 2. prvom rečenicom BGB-a predviđeni rok od dva tjedna za povlačenje iz ugovora u slučaju obavijesti o povlačenju još nije istekao. U skladu s člankom 356. b stavkom 2. prvom rečenicom BGB-a, rok za povlačenje iz ugovora ne počinje teći ako ugovor o kreditu ne sadržava sve obvezne informacije u skladu s člankom 492. stavkom 2. BGB-a i člankom 247. stavcima 6. do 13. EGBGB-a. U takvom slučaju rok u skladu s člankom 356. b stavkom 2. drugom rečenicom počinje teći tek kada se obvezne informacije naknadno upotpune. U predmetnom bi slučaju naročito trebalo smatrati da obvezne informacije nisu potpune ako u ugovoru o kreditu, u skladu sa zahtjevima, nije sadržana barem jedna od obveznih informacija u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkama (a), (d), (l), (r), (s) i (t) Direktive 2008/48.
- 20 Iako je točno da su u predmetnim postupcima uzajamne ugovorne obveze uglavnom već bile ispunjene u trenutku povlačenja iz ugovora, povlačenje je u načelu još bio dopušteno jer se njemačkim pravom ne predviđa prestanak prava na povlačenje iz ugovora o potrošačkom kreditu. Nacionalni zakonodavac svjesno se odlučio za vremenski neograničeno pravo na povlačenje iz ugovora.
- 21 Moguće je da se u pokrenutim postupcima vjerovnici mogu s uspjehom pozvati na prigovor gubitka ili zloupotrebe prava na povlačenje iz ugovora. Međutim, valja ispitati uvjete koji se u pravu Unije primjenjuju na prigovor gubitka ili zloupotrebe prava na povlačenje iz ugovora predviđenog člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48.
- 22 Konkretno, sud koji je uputio zahtjev navodi u pogledu prethodnih pitanja sljedeće:
- 23 Prvo prethodno pitanje: Upitno je kako treba tumačiti članak 10. stavak 2. točku (a) Direktive 2008/48, prema kojem se ugovorom o kreditu jasno i sažeto definira vrsta kredita. Nacionalna sudska praksa i pravna teorija daju različite odgovore na to pitanje. Sud koji je uputio zahtjev smatra da je na to pitanje bitno odgovoriti u skladu s pravom Unije.
- 24 S jedne strane, moglo bi biti dovoljno da su navedene otplata u obrocima i fiksne kamate. Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) smatra da je to tumačenje

Direktive 2008/48 jedino pravilno i da ne ostavlja mjesta razumnoj sumnji. S druge strane, sustavni kontekst može upućivati na to da u pogledu vrste kredita treba obavijestiti i o činjenici da se radi o povezanom ugovoru o kreditu s obzirom na to da se člankom 3. točkom (n) Direktive 2008/48 povezani ugovori o kreditu definiraju kao posebna vrsta ugovora o kreditu, a da se člankom 15. te direktive uređuju posebne pravne posljedice povezanog ugovora o kreditu. Isto tako, iz strukture, koju valja izričito pojasniti, može se zaključiti je li riječ o ugovoru o zajmu s ili bez roka dospijeca s obzirom na to da su člankom 13. Direktive 2008/48 predviđena posebna pravila u pogledu ugovora o kreditu bez roka dospijeca.

- 25 Drugo prethodno pitanje: Upitno je kako treba tumačiti članak 10. stavak 2. točku (d) Direktive 2008/48, prema kojem se ugovorom o kreditu jasno i sažeto definiraju uvjeti kojima se uređuje povlačenje novca na temelju ugovora o kreditu. Sud koji je uputio zahtjev smatra, među ostalim, problematičnim to što u obama ugovorima o kreditu nisu pružene informacije o tome da izvršenim plaćanjem prestaje povezanost s kupovnom cijenom u odnosu na prodavatelja u visini tog iznosa i da nakon potpunog plaćanja kupovne cijene kupac može od prodavatelja zahtijevati predaju kupljenog vozila. Međutim, napominje da nacionalna sudska praksa i pravna teorija ne daju ujednačen odgovor na pitanje kako treba tumačiti članak 10. stavak 2. točku (d) Direktive 2008/48.
- 26 S jedne strane, moglo bi biti dovoljno da prilikom isplate iznosa kredita trećoj osobi potrošač bude samo obaviješten o osobi kojoj se isplaćuje iznos kredita. S druge strane, tekst članka 10 stavka 2. točke (d) Direktive 2008/48 mogao bi se tumačiti na način da se potrošača, kad je riječ o ugovoru o kreditu povezanom sa svrhom financiranja vozila, potrošač mora obavijestiti o uslugama primljenima umjesto iznosa zajma, odnosno o oslobođenju od njegove obveze plaćanja kupovne cijene u iznosu koji je plaćen prodavatelju te od tome da može zahtijevati predaju predmeta kupnje (ako je kupovna cijena u cijelosti plaćena).
- 27 Treće prethodno pitanje: Upitno je kako treba tumačiti članak 10. stavak 2. točku (l) Direktive 2008/48, prema kojem se ugovorom o kreditu jasno i sažeto definiraju kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata, kako je primjenjiva u trenutku sklapanja ugovora o kreditu i mjere za njezinu prilagodbu.
- 28 Moglo bi biti dovoljno da se u ugovor uključi sadržaj zakonske odredbe o zateznim kamatama iz nacionalnog zakonodavstva (u ovom slučaju članak 288. stavak 1. točka 2. BGB-a). Sud koji je uputio zahtjev ističe da je Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) u jednoj odluci iz veljače 2020. smatrao da je to tumačenje Direktive 2008/48 pravilno i da ne ostavlja mjesta razumnoj sumnji.
- 29 Međutim, takvo tumačenje članka 10. stavka 2. točke (l) Direktive 2008/48 nije obvezujuće prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev. Dodatak koji je za razliku od nacionalnog pravila sadržan u toj direktivi „kako je primjenjiva u trenutku sklapanja ugovora o kreditu” i zahtjev jasnoće i sažetosti mogli bi govoriti u

prilog tomu da se aktualna primjenjiva zatezna kamatna stopa mora navesti što je moguće točnije, dakle ili u obliku apsolutne vrijednosti ili se barem aktualna visina primjenjive osnovne kamatne stope u skladu s člankom 247. BGB-a mora navesti kao apsolutna vrijednost jer potrošač onda aktualnu zateznu kamatnu stopu može utvrditi jednostavnim zbrajanjem (+ 5 postotnih bodova). Direktivom zadana jasnoća i sažetost mogla bi možda zahtijevati i to da se mehanizam prilagodbe zatezne kamatne stope mora objasniti, odnosno navesti da zatezna kamatna stopa prema nacionalnom zakonodavstvu u skladu s člancima 247. i 288. stavkom 1. BGB-a iznosi pet postotnih bodova iznad osnovne kamatne stope koju Deutsche Bundesbank (Njemačka savezna banka) objavljuje svakih šest mjeseci.

- 30 Sud koji je uputio zahtjev podredno ističe da činjenica da zakonodavac Unije nije definirao stopu zateznih kamata u članku 3. točki (i) Direktive 2008/48, za razliku od efektivne stope iz članka 3. točke (i) Direktive 2008/48, ne omogućuje zaključak o odlučujućem pitanju treba li stopu zateznih kamata navesti kao apsolutan iznos. Naime, u Direktivi je posve jasno, čak i ako ne postoji zakonska definicija, da je i stopa zateznih kamata izražena u godišnjem postotku. Suprotno tomu, u tom je pogledu relevantno pitanje je li dovoljno pozvati se na referentnu kamatnu stopu koja je drugdje objavljena ili je nužno potrošaču u obliku postotka naznačiti točnu kamatnu stopu koja je bila na snazi u trenutku sklapanja ugovora.
- 31 Četvrto prethodno pitanje točka (a): Upitno je kako treba tumačiti članak 10. stavak 2. točku (r) Direktive 2008/48, prema kojem se ugovorom o kreditu jasno i sažeto definiraju informacije o pravu vjerovnika na kompenzaciju i način na koji će se utvrđivati ta kompenzacija.
- 32 Moguće je tumačenje da se u svrhu objašnjenja načina izračuna dugovane kompenzacije može pozivati na načela sudske prakse i faktore izračuna koji se pritom trebaju uzeti u obzir, a da se pritom ne navede konkretan način izračuna. Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) smatrao je u jednoj odluci iz veljače 2020. da je to tumačenje Direktive 2008/48 jedino pravilno i da ne ostavlja mjesta razumnoj sumnji. Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra da ta odluka nije obvezujuća i upućuje, među ostalim, na uvodnu izjavu 39. navedene direktive.
- 33 Ako odgovor na četvrto prethodno pitanje točku (a) bude potvrđan, potrebno je također odgovoriti na četvrto prethodno pitanje točku (b), odnosno protivi li se članku 10. stavku 2. točki (r) i članku 14. stavku 1. prvoj rečenici Direktive 2008/48 nacionalni propis na temelju kojeg u slučaju dostave nepotpunih informacija u smislu članka 10. stavka 2. točke (r) te direktive rok za povlačenje iz ugovora počinje teći od sklapanja ugovora, a isključivo vjerovnik ima pravo na kompenzaciju za prijevremenu otplatu kredita. To pitanje također je sporno u nacionalnoj sudskoj praksi i pravnoj teoriji. Nedostatna naznaka izračuna kompenzacije u slučaju prijevremene otplate sankcionira se prema jednom stajalištu isključivo gubitkom prava na tu kompenzaciju. Prema suprotnom stajalištu, to nije u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (r) Direktive 2008/48. To stajalište podupire i sud koji je uputio zahtjev te upućuje na uvodnu izjavu 39. Direktive 2008/48.

- 34 Peto prethodno pitanje: Upitno je kako treba tumačiti članak 10. stavak 2. točku (s) Direktive 2008/48, prema kojem se ugovorom o kreditu jasno i sažeto definira postupak koji treba slijediti prilikom ostvarivanja prava na otkazivanje ugovora o kreditu. Ta bi se odredba mogla tumačiti na način da je zakonodavac Unije svjesno i nadalje želio dopustiti prava na otkazivanje predviđena nacionalnim zakonodavstvima, ali da se potrošač mora obavijestiti isključivo o pravima na otkazivanje koja su predviđena sâmom Direktivom. U prilog tomu bi osobito mogao govoriti cilj olakšavanja slobodnog kretanja kreditnih ponuda prema optimalnim uvjetima i za one koji nude te kredite, koji je naveden u uvodnoj izjavi 8. Direktive 2008/48. Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) smatra da je to tumačenje očigledno.
- 35 S druge strane, zbog isto tako u uvodnoj izjavi 8. Direktive 2008/48 naglašenog cilja ponude dovoljnog stupnja zaštite potrošača moglo bi se činiti potrebnim da se potrošača obavijesti i o pravima na otkazivanje koja su predviđena nacionalnim zakonodavstvom kao i o formalnim uvjetima koji se pritom primjenjuju. U prilog tomu mogle bi prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev govoriti uvodne izjave 24. i 31. te direktive.
- 36 Šesto prethodno pitanje: Upitno je kako treba tumačiti članak 10. stavak 2. točku (t) Direktive 2008/48, prema kojem se ugovorom o kreditu jasno i sažeto definira postoji li ili ne izvansudska pritužba i mehanizam obeštećenja za potrošače te, ako je takav slučaj, metode pristupa njima.
- 37 Moglo bi biti dovoljno da se u pogledu uvjeta za pristup pritužbi potrošača uputi na poslovnik dostupan na internetu. Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) smatrao je u navedenoj odluci iz veljače 2020. da je to dovoljno. Konkretno, Direktivom zahtijevana jasnoća i sažetost mogla bi zahtijevati i to da se formalni uvjeti za pristup postupku mirenja u cijelosti navedu u sâmom ugovoru o kreditu kako bi se potrošaču omogućilo da jasno i bez velikog napora utvrdi kako može valjano pokrenuti takav postupak. Konkretno, ne može biti dovoljno jasno i sažeto uputiti u pogledu uvjeta za pristupa na poslovnik na internetu koji se sastoji od nekoliko stranica, pri čemu potrošač mora najprije pronaći verziju poslovnika koja je trenutno na snazi i proučiti ju kako bi pronašao dio poslovnika koji se odnosi na formalne uvjete za pristup pritužbi potrošača.
- 38 Dvojbeno bi moglo biti i dinamično upućivanje na poslovnik koji je na snazi tek u budućem trenutku moguće naknadne pritužbe potrošača, a čiji sadržaj nije po samoj svojoj prirodi bio poznat u trenutku sklapanja ugovora.
- 39 Što se tiče sedmog i osmog prethodnog pitanja, upućuje se na odgovarajuća istovjetna razmatranja u vezi s jednako formuliranim četvrtim i petim prethodnim pitanjima u sažetku zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-155/20.
- 40 Zaključno, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da je i sudac pojedinac prvostupanjskog suda ovlašten uputiti Sudu prethodna pitanja. Taj zaključak nije doveden u pitanje činjenicom da je Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud)

rješenjem od 11. veljače 2020. naveo u pogledu trećeg prethodnog pitanja, četvrtog prethodnog pitanja točke (a) i petog prethodnog pitanja u ovom predmetu da je pravilno tumačenje prava Unije toliko očigledno da nema mjesta razumnoj sumnji pozivajući se na postojanje uvjeta *acte clair* u smislu sudske prakse Suda na temelju presude CILFIT (presuda CILFIT od 6. listopada 1982., C-283/81, EU:C:1982:335, t. 16.). Naime, ako sud koji ne odlučuje u zadnjem stupnju smatra da ocjena višeg suda može dovesti do odluke protivne pravu Unije, on mora moći slobodno odlučiti hoće li Sudu uputiti pitanja koja su mu dvojbena.

- 41 Osim toga, ističe se djelomična istovjetnost i usporedivost prethodnih pitanja s onima u zahtjevima za prethodnu odluku u predmetima C-33/20 i C-155/20 te se predlaže spajanje tih postupaka.

RADNI DOKUMENT